

ző mesterségek eszközei kerültek: fűró, fejsze, kutyabőr csizma, vasaló, járom (szépen faragott járom nem is egy van az udvaron), héhelő, a szövőszék darabjai. A fémtárgyakat a gazda maga készítette szerrel kente be, hogy megvédje a rozsdától.

Amikor arról érdeklődünk, kik látogatják a gyűjteményt, először az anyaországból, a román vidékekről és Izraelből érkező vendégek kerülnek szóba, közülük többen visszajárnak. A 2002 óta vezetett vendégkönyv kerül elő, hímzett mintás borítóval, abban az első vendég neve után az AEÁ szerepel... Bikafalváról, Székelykeresztúrról, Udvarhelyről jöttek látogatóba gyerekcsoportok, még óvodások is. Helyből szervezeten még nem jártak ott iskolások. Helybeliek nem sokan nézték meg.

A reklám kérdése a pénztől függ, szórólapot is jó lenne készíteni, hangzik el. A www.hargitaturism.ro oldalon kívül egy anyaországi kiadású könyv reklámozza a vállalkozást, a Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont pedig *Tájházak, néprajzi gyűjtemények Hargita megyében* című képeslapsorozatával a néprajzi gyűjteményt.

A látogatók a 0266-245579, 0756-783649-es telefonszámon, vagy a lukacspszio@yahoo.com levélcímen jelentkezhetnek be előre.

P. Buzogány Árpád

Békességet hozó egyezséglevelek sóváradiak és kibédiek között

A Kis-Küküllő menti két nagyközség, Kibéd és a nemrég területileg ismét önállóvá lett Sóvár között hosszú időn keresztül folytak birtok- és határviták, pontosan 188 esztendeig. Ezeknek a pereknek, vitáknak az anyagát a végső megoldást hozó 1840. esztendőben egybegyűjtötték, és egy helyre másolták. Ebből a határkönyvből közöl újabb adatokat Ráduly János. *Székely békességlevelek (1803–1837)* című, az udvarhelyi Erdélyi Gondolat Könyvkiadónál megjelent kiadványa három egyezség szövegét, békességlevelet tartalmaz.

A mind méretét, mind súlyát tekintve tekintélyes iratgyűjtemény (1404 oldal, gerincmagassága 37,5 cm, súlya pedig 5,64 kg) anyagából korábban is közölt Ráduly (helynevek, a határ kijelölésének módja), az új könyv borítóján a határkönyv megkopott, ám díszes bőrgerincét láthatjuk, a hátsó borítón pedig Marosszék viaszpecsétjét.

E kiadvánnyal új fogalom válhat elterjedté. A békességlevél szó a régmúltból nem ismeretes, előfordulása a sorrendben harmadik, 1837-es datálású, a sóváradi Tusz Márton szolgálja által okozott erdőkár rendezésével kapcsolatos egyezséghez köthető. Persze arról sem sikerült adatokat fellelnie Rádulynak, hogy a kifejezés Sóvár adon és a károsultak lakhelyén, Kibéden kívül használatos volt-e.

Az 1803-as, 1834-es és 1837-es keltezésű egyezségek minden esetben sóváradi határsértést rögzítenek, még ha enyhíti is a sérelmet a tény, hogy nem a gazda, hanem cseléd vagy szolga volt az elkövető. Már az első fennmaradt levélben hangsúlyozzák, hogy a sóváradi gazda „akarattya ellen megesett, és cselédjei által tett” kárról van szó! Egyik esetben a kibédei erdőből ökröstől, szekerestől „behajtottatván, rabságba tétettek” a törvénytelenységért az elkövetők, de más alkalommal is említik, hogy a „törvény ellen esett cselekedetiért arestomba lévő embereit és barmaid szép egyezség és alkalom szerént” váltotta ki a gazda, ami arra is bizonyítékul szolgál, hogy az ügyek békés rendezése volt a

cél. Talán állandó formulaként, de ezt a szándékot tükrözi a második levélben a következő mondatrész: „a történt hibát elesmervén, kívántunk mint szomszéd atyafiai a dolgot békesség útján eligazítani”.

Az említettek vizsgálata mellett Ráduly azt emeli ki, hogy „anyanyelvünk patinás régiessége tárul az olvasó elé, miközben szemelget a mondatokban, kifejezésekben, archaikus szavakban”. A szövegek jobb megértését szómagyarázat segíti.

Nem érdektelen tény, hogy 188 esztendő után a határper végleges megoldása rendkívül egyszerű volt, ugyanis a peres részről így ítékeztek: „szakasztassék két felé” a kibédiek és sóváradiak között. Így hát a nyelvi szépség mellett a gondolkodásmód, észjárás jobb megismerése, a mostanság oly sokat emlegetett problémamegoldó készség is példaként szolgálhat a mai ember számára.

P. Buzogány Árpád

